

RP 142/2024 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 21 § i lagen om bekämpning av skogsskador

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det lagen om bekämpning av skogsskador ändras. Den paragraf som gäller statens skadeståndsansvar föreslås bli ändrad så att statens ersättningsansvar för skogsskador som spridits från ett naturskyddsområde ska omfatta också privata naturskyddsområden. Genom den föreslagna lagen korrigeras ett fel som har kommit in i lagen år 2023.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget	3
3 Målsättning	4
4 Förslaget och dess konsekvenser	4
5 Remissvar	4
6 Specialmotivering	4
7 Ikraftträdande	4
LAGFÖRSLAG	6
Lag om ändring av 21 § i lagen om bekämpning av skogsskador	6
BILAGA	8
PARALLELLTEXT	8
Lag om ändring av 21 § i lagen om bekämpning av skogsskador	8

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Riksdagen godkände den 13 december 2022 regeringens proposition med förslag till naturvårdslag och till ändring av vissa lagar som har samband med den (RP 76/2022 rd). I flera lagar gjordes tekniska korrigeringar och ändringar till följd av den föreslagna naturvårdslagen.

I lagen om bekämpning av skogsskador (1087/2013) gäller 21 § 1 mom. situationer där ersättningsansvaret för skogsskador ankommer på staten. I samband med reformen av naturvårdslagen gjordes i bestämmelsen ändringar genom vilka hänvisningarna i momentet till bestämmelserna i naturvårdslagen uppdaterades så att de motsvarar bestämmelserna i den nya lagen. Till paragrafen fogades dessutom hänvisningar till förbudet mot försämring av strikt skyddade naturtyper enligt den nya naturvårdslagen (9/2023), skyddet av nya arter som påträffats, assisterad spridning av arter som kräver särskilt skydd och beslut om kompensation enligt den lagen.

Vid beredningen av lagen har ordet ”statligt” av misstag fogats till bestämmelsen i den hänvisning som gäller de naturskyddsområden som avses i 43 § i naturvårdslagen. Misstaget upptäcktes inte i den arbetsgrupp som beredde lagreformen, trots att också företrädare från bland annat jord- och skogsbruksministeriet ingick i den. Inte fäste heller någon av remissinstanserna uppmärksamhet vid saken, trots att över 160 sammanslutningar och 50 privatpersoner lämnade utlåtande om propositionen.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Lagen om bekämpning av skogsskador gäller sådana sjukdomar och tillväxthämningar eller kvalitetsförsämringar som insekter, andra ryggradslösa organismer, svampar, bakterier och virus har vållat på växande träd i skog och som orsakar ekonomisk skada.

Enligt 21 § i lagen om bekämpning av skogsskador svarar staten för kostnaderna för sådana ekonomiska skador som orsakas från ett i naturvårdslagen avsett område där avverkning av skog i allmänhet är förbjuden. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om bekämpning av skogsskador samt till vissa lagar som har samband med den (RP 119/2013 rd) konstateras det att genomförande av naturskydd har i regel ansetts förutsätta att skyddsområdena bevaras orörda, och därför kan behövliga åtgärder för att bekämpa skogsskador i allmänhet inte vidtas på områdena i fråga. Eftersom skogsskador dock kan sprida sig från områden som skyddats genom statens åtgärder till närskogar som inte är fridlysta och medföra skada för markägaren, ska en sådan skada i regel ersättas av statens medel.

I samband med revideringen av naturvårdslagen har det till hänvisningen till naturskyddsområden i 21 § 1 mom. i lagen om bekämpning av skogsskador av misstag fogats det preciserande ordet ”statligt”. På grund av misstaget gäller statens ersättningsansvar för skogsskador inte skador som orsakats av skogsskador som sannolikt spridit sig från ett privat naturskyddsområde, även om avsikten med den tekniska ändringen av lagen inte var att ändra det rådande rättsläget. Situationen enligt den gällande lagen är oskälig för ägaren till ett privat naturskyddsområde, eftersom fridlysningsbestämmelserna för ett privat naturskyddsområde i princip hindrar genomförandet av de åtgärder som behövs för att avvärja skogsskador och man har kommit överens om fridlysningsbestämmelserna med antagandet att staten ansvarar för ersättandet av skador som orsakats av skogsskador som spridits från ett privat naturskyddsområde.

3 Målsättning

Genom ändringen av lagen om bekämpning av skogsskador återställs rättsläget i enlighet med det tidigare syftet så att statens ersättningsansvar också gäller skogsskador som spridit sig från ett sådant privat naturskyddsområde som avses i 43 och 47 § i naturvårdslagen.

4 Förslaget och dess konsekvenser

Genom förslaget korrigeras ett misstag av teknisk karaktär i lagen om bekämpning av skogsskador.

Den statsfinansiella konsekvensen av den föreslagna ändringen är ringa. Enligt information av Finlands Skogscentral har man ersatt skador orsakade av skogsskador som spritt sig från naturskyddsområden för mindre än sammanlagt 10 000 euro av statliga medel under åren 2017–2023.

Genom den föreslagna ändringen förbättras skogsägarens rätt att få ersättning för sådan skada som orsakas av skogsskador som spritts från privata naturskyddsområden till skogsägarens skog. Genom den föreslagna ändringen förbättras också den rättsliga ställningen för ägaren till ett privat naturskyddsområde så att ägaren inte blir ersättningskyldig för en sådan skogsskada som orsakas av en skogsskada som spridit sig från naturskyddsområdet.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ska skyddet av skog grunda sig på markägarens frivillighet. Förslaget gör frivilligt skydd av skogar mer attraktivt.

5 Remissvar

Begäran om utlåtande sändes till finansministeriet, miljöministeriet, Finlands skogscentral, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, Skogsindustrin rf och Finlands Sågindustri rf. Utlåtanden gavs av miljöministeriet, Finlands skogscentral, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, Skogsindustrin rf och Finlands naturskyddsförbund rf. Remissinstanserna stödde förslaget.

6 Specialmotivering

21 §. Statens skadeståndsansvar. I paragrafens 1 mom. stryks ordet ”statligt” i anslutning till ett i 43 § i naturvårdslagen avsett naturskyddsområde. Genom ändringen föreskrivs det att statens ersättningsansvar utöver de statsägda naturskyddsområdena också gäller privata naturskyddsområden när skogsskador sannolikt har spridits från dem.

7 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt. Eftersom lagens felaktiga ordalydelse trädde i kraft den 1 juni 2023, föreslås det att ändringen ska gälla retroaktivt också för tiden mellan den 1 juni 2023 och ikraftträdandet av den föreslagna lagen.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 21 § i lagen om bekämpning av skogsskador

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bekämpning av skogsskador (1087/2013) 21 § 1 mom., sådant det lyder i lag 21/2023, som följer:

21 §

Statens skadeståndsansvar

Skador som orsakas av skogsskador som sannolikt spridits från ett i 43 § i naturvårdslagen (9/2023) avsett naturskyddsområde, ett i 48 § i den lagen avsett område som fridlysts för viss tid, ett i 64 § i den lagen avsett avgränsat förekomstområde för en skyddad naturtyp, ett i 65 § i den lagen avsett förekomstområde för en strikt skyddad naturtyp, en i 77 § i den lagen avsedd förekomstplats för en art som kräver särskilt skydd, en i 81 § i den lagen avsedd förekomstplats som avgränsats för skydd av en ny art som påträffats, en i 85 § i den lagen avsedd plats för assisterad spridning av en art som kräver särskilt skydd, en i 95 § i den lagen avsedd plats med ett fridlyst naturminnesmärke, ett i 104 § i den lagen avsett kompensationsområde, ett i 124 § i den lagen avsett område som belagts med åtgärdsförbud eller från områden som staten förvärvat för naturskyddsändamål eller från andra statsägda områden som förvaltas i enlighet med skyddsbeslut av Forststyrelsen eller av en myndighet som förvaltar statsägd mark, ska ersättas av statsmedel på det sätt som anges nedan. Vid bedömningen av sannolikheten för ett orsakssamband ska bland annat skadans art och andra möjliga orsaker till skadan beaktas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas på skogsskador som har orsakats den 1 juni 2023 eller därefter.

Helsingfors den 26 september 2024

Statsminister

Petteri Orpo

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah

Lag

om ändring av 21 § i lagen om bekämpning av skogsskador

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bekämpning av skogsskador (1087/2013) 21 § 1 mom., sådant det lyder i lag 21/2023, som följer:

Gällande lydelse

21 §

Statens skadeståndsansvar

Skador som orsakas av skogsskador som sannolikt spridits från ett i 43 § i naturvårdslagen (9/2023) avsett statligt naturskyddsområde, ett i 48 § i den lagen avsett område som fridlysts för viss tid, ett i 64 § i den lagen avsett förekomstområde för en skyddad naturtyp, ett i 65 § i den lagen avsett förekomstområde för en strikt skyddad naturtyp, en i 77 § i den lagen avsedd förekomstplats för en art som kräver särskilt skydd, en i 81 § i den lagen avsedd förekomstplats som avgränsats för skydd av en ny art som påträffats, en i 85 § i den lagen avsedd plats för assisterad spridning av en art som kräver särskilt skydd, en i 95 § i den lagen avsedd plats med ett fridlyst naturminnesmärke, ett i 104 § i den lagen avsett kompensationsområde, ett i 124 § i den lagen avsett område som belagts med åtgärdsförbud eller från områden som staten förvärvat för naturskyddsändamål eller från andra statsägda områden som förvaltas i enlighet med skyddsbeslut av Forststyrelsen eller av en myndighet som förvaltar statsägd mark, ska ersättas av statsmedel på det sätt som anges nedan. Vid bedömningen av sannolikheten för ett orsakssamband ska bland annat skadans art och andra möjliga orsaker till skadan beaktas.

Föreslagen lydelse

21 §

Statens skadeståndsansvar

Skador som orsakas av skogsskador som sannolikt spridits från ett i 43 § i naturvårdslagen (9/2023) avsett naturskyddsområde, ett i 48 § i den lagen avsett område som fridlysts för viss tid, ett i 64 § i den lagen avsett avgränsat förekomstområde för en skyddad naturtyp, ett i 65 § i den lagen avsett förekomstområde för en strikt skyddad naturtyp, en i 77 § i den lagen avsedd förekomstplats för en art som kräver särskilt skydd, en i 81 § i den lagen avsedd förekomstplats som avgränsats för skydd av en ny art som påträffats, en i 85 § i den lagen avsedd plats för assisterad spridning av en art som kräver särskilt skydd, en i 95 § i den lagen avsedd plats med ett fridlyst naturminnesmärke, ett i 104 § i den lagen avsett kompensationsområde, ett i 124 § i den lagen avsett område som belagts med åtgärdsförbud eller från områden som staten förvärvat för naturskyddsändamål eller från andra statsägda områden som förvaltas i enlighet med skyddsbeslut av Forststyrelsen eller av en myndighet som förvaltar statsägd mark, ska ersättas av statsmedel på det sätt som anges nedan. Vid bedömningen av sannolikheten för ett orsakssamband ska bland annat skadans art och andra möjliga orsaker till skadan beaktas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*Denna lag tillämpas på skogsskador som
har orsakats den 1 juni 2023 eller därefter.*